

Plenum

Torsdag 16.4.2026 kl. 16.00—18.54

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av konsumentskyddslagen, avfallslagen och lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

Regeringens proposition RP 47/2026 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet, som miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Justitieminister Meri, varsågod.

Debatt

17.36 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puheemies! Käsiteltävänä oleva esitys perustuu kahden EU-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon: vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin eli niin sanotun viherpesudirektiivin täytäntöönpanoon sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanoon.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä lisätään kuluttajien tietämystä kulutus- hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja puututaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväittämien esittämiseen eli niin kutsuttuun viherpesuun. Tavaroiden korjaamisdirektiivillä pyritään puolestaan edistämään tavaroiden korjaamista. Molemmat direktiivit ovat täysharmonisointidirektiivejä, eikä kansallista liikkumavaraa käytännössä juuri ole.

Nämä direktiivit on tarkoitus panna täytäntöön kuluttajansuojalakiin, jätelakiin ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin tehtävillä muutoksilla. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi pannaan osittain täytäntöön myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annetulla valtioneuvoston asetuksella. Kyseinen asetus sisältää jo nykyisin EU-sääntelyyn perustuvan niin kutsutun mustan listan niistä menettelyistä, joita pidetään kaikissa tilanteissa sopimattomina ja siten kiellettyinä. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön laittamiseksi ehdotetaan annettavan lisäksi oikeusministeriössä asetus eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta. Nämä asetusluonnokset ovat hallituksen esityksen liitteenä.

Tähän vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin ja sen täytäntöönpanoon ehdotetaan erinäisiä muutoksia ja täydennyksiä, jotka koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Sään-

Punkt i protokollet PR 37/2026 rd

telyn noudattamisen varmistamiseksi muutoksia ehdotetaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain seuraamusmaksuja koskeviin säännöksiin.

Tässä toisessa direktiivissä eli tavaroiden korjaamisdirektiivissä ehdotetaan, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevan tavaran vikaantumisesta. Tällaisia tavaroita ovat esimerkiksi erilaiset kodinkoneet, pesukoneet ja jääkaapit. Lisäksi esitetään täsmennyksiä virheenoikaisua tavaran kaupassa koskeviin säännöksiin. Uutta olisi myös sääntely eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Nämä säännökset tulisivat sovellettaviksi myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa.

Näitä direktiivejä ja tätä täytäntöönpanoa on valmisteltu oikeusministeriön työryhmässä. Mietinnöstä saatu palaute koski ennen kaikkea tämän vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin soveltamisajan alkamista. Valtaosa lausunnonantajista katsoi, että direktiivin nojalla annettujen säännösten soveltamisen alkaminen jo tämän vuoden syyskuussa olisi erittäin haasteellista jo varastossa olevien erilaisten tuotteiden, tavaroiden ja pakkausmateriaalin kannalta. Lausunnoissa tuotiin esille, että aikataulu voi johtaa erittäin suureen tuote- ja pakkaushävikkiin, mikä tietysti olisi täysin tämän koko direktiivin idean vastaista, että heitettäisiin tavaroita ja tuotteita suorastaan roskakoriin.

Oikeusministerinä ja oikeusministeriössä olemme pyrkineet vaikuttamaan Euroopan komissioon ja virkatasolla myös toivoneet, että tähän siirtymäaikaan vastattaisiin koko EU:n laajuudella tasolla. Valitettavasti tällaista esitystä ei ole EU:sta nyt tulossa. Hallituksen esityksen liitteenä olevaan valtioneuvoston asetuseräluonnokseen on näistä syistä johtuen päädytty kirjaamaan tiettyjen kohtien osalta kansallinen kuuden kuukauden siirtymäaika, jota tullaan esittämään, kun valtioneuvoston asetus myöhemmin annetaan. Vaikka siirtymäaika ei suoraan ole direktiivin mukaan sallittua, pidän ja valtioneuvosto pitää sitä välttämättömänä ratkaisuna yritysten kannalta, kun otetaan huomioon uudistuksen niille aiheuttama taloudellinen taakka ja hävitysrisi ja hävikkiriski. Jos ajatellaan näitä ympäristövaikutuksia, joita myös tavoitellaan, ja oikean tiedon antamista, niin sehän olisi aivan järjenvastaistakin, että niitä tuotteita ruvettaisiin heittämään pois vain sen takia, että tarroitus tai muut ohjeet eivät ole direktiivin mukaisia.

Muilta osin vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanon panemiseksi annettavia säännöksiä sovellettaisiin direktiivissä edellytetyn mukaisesti 27.9.2026 lukien. Tavaroiden korjaamisdirektiivi on puolestaan pantava täytäntöön heinäkuun loppuun mennessä, ja kyseiseen direktiiviin perustuvien säännösten soveltaminen alkaisi samasta ajankohdasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Meri. — Sitten edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.42 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Merta erinomaisesta asian valmistelusta ja esittelystä.

Turvallisuus ei synny vain järjestyksestä, se on myös luottamusta markkinoihin, koska turvallisuus on myös taloudellista turvallisuutta. Se vahvistuu luottamuksesta siihen, että kuluttajaa ei johdeta harhaan ja että pelisäännöt ovat samat aivan kaikille. Siksi tämä laki-

Punkt i protokollet PR 37/2026 rd

esitys vahvistaa arjen turvallisuutta, kun harhaanjohtavat ympäristöväitteet ja viherpesu kielletään selkeästi. Kuluttaja voi tehdä päätöksiä ilman pelkoa huijatuksi tulemisesta. Samalla rehellisesti toimivat yritykset saavat kilpailuedun. Tämä on sekä kuluttajansuojaa että reilua markkinataloutta. Siksi olemme oikealla asialla, kun ympäristöväitteille asetetaan selkeät rajat, estetään järjestelmällinen harhaanjohtaminen ja suojataan kuluttajan oikeusturvaa.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse myös vahvasta, reilusta talouspolitiikasta. Reilut ja yhteiset pelisäännöt turvaavat kilpailun, ja siten yritykset, jotka toimivat oikein, eivät jää altavastajiksi suhteessa niihin, jotka lupaavat perusteettomasti enemmän. Siksi tavaroiden korjaamista koskevat veloitteet ja korjattavuuden lisääminen pidentävät tuotteiden käyttöikää, vähentävät jätettä ja synnyttävät kotimaista työtä. Tämä sääntely vahvistaa huoltovarmuutta ja kriisinkestävyttä. Korjauspalveluja ei voi ulkoistaa, vaan ne työllistävät Suomessa paikallisesti ja pysyvästi. Kun laitteita korjataan meillä, ei tulla samalla tavalla riippuvaiseksi globaaleista toimitusketjuista. Samalla vältetään valtavaa resurssihukkaa, pidennetään tuotteiden käyttöikää ja vähennetään tuontiriippuvuutta. [Tuomas Kettunen: Onko sekin viherpesua?] Tässä esityksessä annettu rajattu siirtymäaika ehkäisee turhaa hävikkiä yritysten varastoissa. Se on vastuullista talouspolitiikkaa vaikeissa ja vaikeassa taloustilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys katsoo tulevaisuuteen. Kuluttajat saavat paremmat tiedot tuotteiden kestävydestä ja korjattavuudesta jo ostohetkellä. Se ohjaa markkinoita kohti pitkäikäisiä ja kestäviä tuotteita, ei kertakäyttöistä taloutta. Rehelliset markkinat, vahva kuluttajansuoja ja kiertotaloutta tukeva sääntely rakentavat yhteiskuntaa, joka on turvallinen, taloudellisesti kestävä ja valmis tulevaisuuteen.

Luottamus markkinoihin on kriittinen osa yhteiskunnan vakautta. Ilman sitä syntyy turvattomuutta, epäluottamusta ja harmaata taloutta. Siksi tämä esitys vahvistaa turvallisuutta, siksi se tukee talouskasvua, ja siksi se rakentaa kestävää tulevaisuutta Suomelle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.46 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee kuluttajansuojaviranomaisten eräiden toimivaltuuksien ajantasaistamista. Esityksen lähtökohta on selkeä ja ajankohtainen: kuluttajamarkkinat ovat muuttuneet nopeasti, ja viranomaisten keinovalikoiman on pysyttävä tämän kehityksen mukana.

Kuluttajien arki on yhä useammin digitaalista. Ostoksia tehdään verkossa, palveluja ostetaan alustojen kautta, ja markkinoille tulee uusia, rajat ylittäviä toimijoita. Samalla markkinointikeinot ovat entistä monimutkaisempia ja toisinaan harhaanjohtavia. Näissä oloissa kuluttajansuojan uskottavuus edellyttää, että valvontaviranomaisilla on riittävät ja ajantasaiset toimivaltuudet puuttua epäkohtiin tehokkaasti. Esityksen keskeinen tavoite on parantaa kuluttajansuojaviranomaisten mahdollisuuksia puuttua lainvastaisiin menettelyihin nopeasti ja ennakoivasti. Kun viranomaiset voivat toimia ajoissa, vältetään tilanteita, joissa suuri joukko kuluttajia ehtii kärsiä taloudellista haittaa ennen kuin toimintaan voidaan puuttua. Samalla on tärkeää korostaa, että esitys tukee myös rehellisesti toimivia yrityksiä. Selkeä ja tehokas valvonta luo tasapuoliset pelisäännöt markkinoille. Yritykset, jotka noudattavat lakia, eivät joudu kilpailemaan sellaisten toimijoiden kanssa, jotka hakevat etua harhaanjohtavilla tai lainvastaisilla toimintatavoilla.

Punkt i protokollet PR 37/2026 rd

Arvoisa puhemies! Kokonaisuutena hallituksen esitys vahvistaa kuluttajien luottamusta markkinoihin ja edistää oikeudenmukaisia toimintatapoja. Kyse ei ole tarpeettomasta sääntelystä vaan siitä, että viranomaisilla on työkalut käyttää jo olemassa olevaa lainsäädäntöä tehokkaasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Toiseksi tämä esitys tukee kiertotaloutta ja kestävästä talouskasvusta. EU:n sääntely velvoittaa jäsenmaat edistämään tuotteiden korjattavuutta, varaosien saatavuutta ja pitkäikäisyyttä. Hallituksen näkökulmasta tämä ei ole pelkkä ympäristötoimi, vaan tämä on myös talouspoliittinen ratkaisu. Kuluttajansuoja on osa toimivan markkinatalouden perustaa. Kun kuluttaja voi luottaa siihen, että häntä suojellaan kohtuuttomilta ja lainvastaisilta menettelyiltä, hyötyvät sekä kansalaiset että yritykset. Tämän tavoitteen saavuttamista hallituksen esitys osaltaan tukee. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

17.49 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä tämän lain eduskuntaan saattamisesta.

Erilainen vastuullisuusviestintä on lisääntynyt viime vuosina voimakkaasti ja saanut välillä eriskummallisiakin piirteitä. On esiintynyt liioittelua, jopa harhaanjohtamista, ja tämä ei lisää luottamusta. Viherpesu ei lisää kuluttajien luottamusta siihen, että sinänsä erittäin tärkeä kestävä siirtymä menisi eteenpäin, ja nyt on tosi tärkeää, että tälle asetetaan myös lainsäädännössä EU-tasolla pelisääntöjä.

Samoin keuhun tätä toista kokonaisuutta. Tavaroiden korjaaminen on jotain sellaista, joka meidän yhteiskunnassa unohtui, vaikka on ilmiselvää, että maapallomme kantokyky on rajallinen ja kestävämpi kulutus aivan hyvin voi perustua myös siihen, että rikkoutunutta korjataan. — Kiitos vielä kerran ministerille. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.50 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todella täytyy sanoa, että on hyvä sinänsä, että näitä uusia systeemejä kehitellään, mutta kyllä Euroopan unionissa pitäisi pikkuhiljaa ruveta järjen valonkin loistamaan, koska ei me tästä pystytä samanlaista valtiota tekemään koskaan. Jokaisessa maassa on omat menettelynsä, ja tämä tällainen ylikansallinen ajattelu, että joku viranomainen valvoo jääkaappeja, että onko siellä ajanmukaiset korjausohjeet mukana tai kuka niitä korjaa — ikinä ei semmoista päivää tule. Tänä päivänä, jos joku haluaa ostaa vaikka television, niin kuin meidänkin perheeseen tuli uusi televisio, se tuli postitoimituksena pihaan, ja se laitettiin, eikä mitään takuita — tai on sillä vuoden takuu, mutta jos se menee rikki, niin takuulla ei sitä kukaan korjaa, vaan se menee suoraan minne meneekään, en edes tiedä. Toivottavasti se kestää.

Se, että me yritetään tehdä Euroopasta direktiivien avulla tämmöinen yhtenäinen markkina-alue, niin tällä keinoin se ei tule. Tällä keinoinhan se estetään. Totta kai takuut pitää tuotteilla olla. Jokaisella maalla on omat menettelynsä. Ja kun tässä esimerkiksi jätelakiakin sivutaan, niin miten joku voisi kuvitella Euroopassa tekevänsä semmoisen jätelain, joka toimii niin kuin pitäisi toimia? Suomessa jätehuolto on järjestetty kiitettävän hyvin, mutta miten se hoidetaan Italiassa? Siellä jätteitä haudataan maahan, ja puolessa Keski-Italiaa on maaperä saastunut niin, että pieniä lapsia kuolee saastuneisiin vesiin, ja monta muuta tällaista. Meillekin sitä jätettä tänne muuten tuodaan. Toivoisin jonkunasteista realismia, kun näitä esityksiä tulee tänne eduskuntaan. Kyllä tämä Euroopan unioni, kuten kaik-

Punkt i protokollet PR 37/2026 rd

ki vallanpitäjät, kaikki organisaatiot ja kaikki virastot, pyrkii maksimoimaan aina valtansa, aina. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Mennään niin pitkälle kuin ikinä pystyy, ja sitten joku panee topin. Esimerkkinä tänäkin päivänä perustuslakivaliokunnassa asia oli.

Toivon, arvoisa puhemies, että näihin tulisi realismia. Tiedän, että tässä tilaisuudessa se ei onnistu, mutta ministeri istuu paikalla, ja korkeasti arvostamani ministerihän osaa tämän homman tuhat kertaa paremmin kuin allekirjoittanut. Tärkeää olisi se, että huomattaisiin, että jokaisella kansakunnalla on omat, ominaiset lakinsa, ja jos niitä yritetään yhteen kaavaan pakottaa, niin ei tule onnistumaan. Toivon toki yhteiselle yhteistyölle Euroopassa hyvää vointia, mutta tällä keinoin se ei kyllä tule, muuta kuin pahoinvointia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.52 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tietyllä tavalla ajattelen samalla lailla kuin mitä edustaja Hoskonen tässä edellä kuvasi. On totta, että Euroopan unionissa on erilaisia maita, mutta kun meillä on tavaroidenkin vapaa liikkuvuus, joka EU:n sisällä toteutuu, ja tavara tulee rajojen yli kovinkin sujuvasti — tässä puhuttiin kodinkoneista, ja tietysti olemme aiemmin puhuneet erilaisista paketeista, joista tietysti iso osa tulee tänä päivänä myös EU:n ulkopuolelta — niin tarvitaan myös sellaista sääntelyä, että meillä on sitten samat pelisäännöt niillä toimijoilla, jotka Suomessa niitä myyvät, kuin toisaalta siinä, jos tavaraa hankitaan muualta EU:sta, Suomen rajojen ulkopuolelta.

Tänään meillä on käsittelyssä kuluttajansuojalaki ja jätelaki. Tässä on puhuttu kestävästä siirtymästä, ja nostan itse esille myös EU:n tavaroiden korjattavuusdirektiivin, joka on osa tätä kokonaisuutta. Tuotteiden korjattavuus on erittäin tärkeää tänä maailmanaikana, kun puhutaan tavaroiden kestävästä käytöstä. Siellä on muutamia asioita, jotka sitten toisaalta vaikeuttavat sitä tuotteiden korjattavuutta. Merkkihuoltojen tiukat rajoitteet ovat yksi, ja sitten on tietynlainen suojeltu huolto, varaosien myynnin rajoittaminen ja tämäntyyppinen. Itse toivon, että kun tätä kilpailun reiluutta tässä salissa käsitellään niin oman lainsäädännön kuin EU:sta tulevan lainsäädännön ympärillä, niin katsottaisiin aina kokonaisuutta, niin että se olisi mieluummin kilpailua lisäävä kuin sitä rajoittava. Tämän tuotteiden korjattavuuden kohdalla esimerkiksi tällainen suojeltu huolto, tavaroiden varaosien myynnin rajoittaminen merkkihuoltomallin kautta, kyllä rajoittaa kilpailua ja tuotteiden korjaamista sen sijaan, että ei toimittaisi niin kuin edustaja Hoskonen tuossa äsken sanoi, ettei korjata vaan hävitetään. Silloin toivon, että näissä löydetään järkeviä toimintamalleja.

Kiitos ministeri Merelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Meri, neljä minuuttia tai vähemmän, olkaa hyvä.

17.55 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä puheenvuoroista. — Lähdän liikkeelle tuosta EU-oikeudesta ja ennakkovaikuttamisesta: Tämä hallitus on pyrkinyt todella paljon jo ennakkovaikuttamaan niihin tuleviin direktiiveihin, joita on tulossa. Niin kuin tiedämme, nämä kestävät yleensä useampia vuosia ja useampia hallituskausia, ja — tuossa keskustan edustaja Hoskonen lähti pois — nämä molemmat direktiivit ovat saaneet syntyjuurensa viime hallituskaudella, ja mittavin EU-vaikuttaminen tietysti on tapahtunut silloin.

Punkt i protokollet PR 37/2026 rd

Olen sitä mieltä, että EU tietysti puuttuu moniin asioihin, mutta jos me ajatellaan ympäristömerkkejä tai harhaanjohtavia tietoja, niin sanotusti viherpesua tai sitä totuuden pesemistä, niin siitähän on kysymys, jos annetaan kuluttajalle kuva, että tämä on hirveän hyvä tuote ja ympäristöäkin suojellaan ja tämä on sertifioitu, ja sitten ei se olekaan, ja ihminen haluaa tehdä valintoja ja maksaakin jopa kalliimmin — ihan todella hyvä tarkoitus. Samaten tuo, että enemmän voitaisiin korjata, koska joskus itsestään tuntuu, että pesukoneessa on se parasta ennen -päivä, niin että kun se on sen kahdeksan ja puoli vuotta tai kymmenen vuotta, niin sehän laukeaa siinä saman tien, ja olisi ihan kiva, että voisi korjata niitä eikä aina ostaa uutta. Tämä on kestävää meidän kaikkien kannalta, ja sillä voisi olla työllisyysvaikutuksiakin, ja onkin, jos saadaan korjaajia. Mutta toki se edellyttää, että on varaosia, kun ei niitä ilman varaosia korjailta. Nämä laitteet ovat digitalisoituneet myöskin, niin että se ei ole ihan samanlaista kuin ennen muinoin. Siellä on kaikenlaista digitaalisuutta.

Sitten vielä ottaisin esille tämän siirtymäajan: Kiitän kaikkia hallituspuolueita ja erilaisia toimijoita, jotka ovat olleet yhteydessä. Olen itse kaksi kertaa tavannut oikeuskomissaarin tästä asiasta, ja valitettavasti EU-maat eivät heränneet riittävän ajoissa siihen, että tälle olisi pitänyt jo silloin aikanaan lähteä miettimään tällaista siirtymäaikaa siltä osin, että yritykset eivät joudu heittämään pois tuotteita ja tekemään erilaiset tarroitus- ja pakkausmateriaalit. Tässä on eri mailla erilaisia ratkaisuja, ja olemme tietysti lähettäneet myös kirjeitä, ja muutkin maat, kuten Saksa, ovat nyt lähestyneet komissiota, mutta sieltä nyt ei näytä tulevan yhteistä ratkaisua. Suomi nyt ehdottaa tätä menettelyä, mikä minusta on järkevää. Keskusteluista oikeuskomissaari McGrathin kanssa, joka vastaa tästä lainsäädännöstä, voin sen verran todeta, että kyllä hänkin vähän hymähti, kun sanoin, että nyt jos tässä ruvetaan heittämään roskikseen näitä, niin siinä ovat vihreät siirtymät aika kaukana eikä kai se kenenkään tarkoitus ole ollut, ja näinhän se tietysti on. — Kiitän keskustelusta.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet, som miljöutskottet ska lämna utlåtande till.